

Memo van de gedeputeerde

drs. J.J.C. van den Hout

Gedeputeerde Natuur, Water en Milieu

Onderwerp

Tussenadvies Faunabeheereenheid Wilde Zwijnen

Datum

8 november 2018

Documentnummer

C2235226/4437325

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Dhr. J v d Hout

Telefoon

(073) 681 26 54

Email

jvdhout@brabant.nl

Bijlage(n)

1

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over het advies van de Faunabeheereenheid Noord-Brabant inzake het populatiebeheer van het wilde zwijn. Bijgaand stuur ik u het advies toe.

Aanleiding

Na het vaststellen van Afrikaanse Varkenspest bij wilde zwijnen in Zuid-België, hebben wij de Faunabeheereenheid (FBE) gevraagd om versneld te adviseren over het beheer van de wilde zwijnenstand in Noord-Brabant. Met name de vragen of dit beleidsaanscherping behoeft en de uitvoering daarvan verbeterd kan worden – en zo ja, op welke manier - stonden daarbij centraal.

Wij zijn blij dat het de FBE is gelukt met een breed gedragen tussenadvies te komen, het eindadvies volgt in december. Een deel van de adviezen is gericht aan de diverse uitvoerders en een deel is specifiek gericht aan de provincie.

Advies aan provincie:

Samenvattend maken wij uit het advies aan de provincie op dat de FBE:

- het beleid voor het beheer van de wilde zwijnenstand in Noord-Brabant op zich niet ter discussie stelt. Wel dringt de FBE aan op een duidelijke uitleg van het beleid om interpretatieverschillen en daarmee vrijblijvendheid te voorkomen;
- pleit voor een ruimere inzet van vangkooien en het beschikbaar stellen van extra financiële middelen om de effectiviteit van het beheer te optimaliseren.
- de provincie verzoekt om alle betrokken partijen te stimuleren om de benodigde noodzakelijke maatregelen te nemen om introductie van AVP te voorkomen.

Onze reactie

Het beleid van de provincie is gebaseerd op het uitgangspunt dat het wilde zwijn in Noord-Brabant vrij mag worden bejaagd – in tegenstelling tot de drie aangewezen leefgebieden (Gelderland en Limburg), waar juist de instandhouding van de zwijnenpopulatie centraal staat.

Wij onderkennen dat (een groeiende) wilde zwijnenpopulatie risico's met zich meebrengt, zoals de introductie en verspreiding van aangifteplichtige dierziekten, schade aan landbouwgewassen en gevaar voor de verkeersveiligheid. Daarom

staat de provincie jachtaktehouders alle wettelijk mogelijke middelen en methoden toe om wilde zwijnen te bejagen.

Tegelijkertijd is het een gegeven dat er ook partijen zijn die het wilde zwijn een warm hart toedragen en een plaats gunnen in de Brabantse natuur. Net zoals het een gegeven is dat het wilde zwijn zich uiterst lastig laat bejagen. Om die redenen ondersteunen wij regionale maatwerkoplossingen, die enerzijds gericht zijn op een zo laag mogelijke zwijnenstand en anderzijds op het zoveel mogelijk beperken van de schade.

Datum

8 november 2018

Stuknummer

C2235226/4437325

In het licht van de kans op uitbraak van Afrikaanse Varkenspest (AVP) pleit de FBE voor het vergroten van de effectiviteit van het beheer en het tegengaan van vrijblijvendheid. De FBE dringt met name aan op het voorkómen van nieuwvestiging in gebieden waar nog geen zwijnen voorkomen en het beheersbaar maken van bestaande populaties. In risicovolle gebieden dient de populatie wilde zwijnen zo ver als mogelijk te worden teruggebracht. Wij onderschrijven dit.

De FBE adviseert om de effectiviteit van het beheer van wilde zwijnen te vergroten. De FBE noemt hierbij het algemeen toestaan van het gebruik van vangkooien en ondersteuningsteams die kunnen worden ingezet in situaties waarin het populatiebeheer tekortschiet. Dit laatste vraagt nog nadere uitwerking en komt in het eindadvies. Wij staan positief tegenover deze voorstellen en willen hieraan onze medewerking verlenen. In principe staan wij ook open voor een éénmalige financiële impuls om het beheer te optimaliseren, zoals nachtzichtkijkers, educatie en voorlichting. Het is aan de FBE om concreet aan te geven wat er nodig is. We zien hierbij graag een koppeling aan regionale samenwerking en cofinanciering door de andere partijen.

Daarnaast zijn wij voornemens aanvullend nader wetenschappelijk onderzoek uit te laten voeren naar mogelijkheden om de risico's van wilde zwijnen te minimaliseren en de effectiviteit van de jacht te vergroten. Dit om de FBE en uitvoerders te helpen bij de verdere kennisontwikkeling en optimaliseren van de beheermaatregelen in afstemming met de ontwikkelingen van de zwijnenpopulaties in Limburg en België.

Met vriendelijke groet,

drs. J.J.C. van den Hout

Aan: Het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Betreft: Advies strategie en uitvoering beheer wilde zwijnen in relatie tot de dreiging van
Afrikaanse varkenspest.

Datum: 8 november 2018

Kenmerk: 180026/GS

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

De constatering van Afrikaanse varkenspest in het zuiden van België in september heeft tot grote maatschappelijke onrust geleid in Nederland. In Noord-Brabant is de onrust onder met name de agrariërs ook zeer groot. De Faunabeheereenheid heeft daarom aan haar zwijnencommissie gevraagd om versneld met een tussentijds advies te komen ten aanzien van de strategie en het beheer van wilde zwijnen. De commissie is in het voorjaar ingesteld met deskundigen van de in de FBE vertegenwoordigde partijen die belang hebben bij het beheer van wilde zwijnen. Zij zijn gevraagd om het huidige beleid en beheer te evalueren en het bestuur over eventueel te nemen koerswijzigingen te adviseren. Het volledige advies is nog niet gereed, maar zal veel elementen van het tussenadvies bevatten.

Vastgesteld tussenadvies strategie en uitvoering beheer wilde zwijnen.

Het FBE-bestuur heeft dit tussenadvies op 29 oktober jongleden ontvangen. Op 7 november is het bestuur in een extra ingelaste vergadering bijeen gekomen om het advies van de zwijnencommissie te bespreken. De bespreking was constructief en het advies is in unanimité vastgesteld met het voorbehoud van de Dierenbescherming dat zij een intensivering van het huidige beheer niet ondersteunen. Uit het advies volgen, behalve een aantal verbeteracties voor de FBE zelf, ook enkele aanbevelingen aan de provincie.

Helder beleid

Het bestuur van de FBE vraagt u om nader beleid te formuleren over wilde zwijnen. De huidige uitleg van de provincie over het Nulstandsbeleid blijft ruimte geven voor eigen interpretaties. Eén interpretatie die partijen geven, is dat Nulstandbeleid betekent dat er geen zwijnen mogen zijn buiten de aangewezen leefgebieden op de Veluwe en de Meinweg en dat aanwezige zwijnen dus afgeschoten moeten worden. De andere interpretatie die de provincie hanteert, is er dat er geen verplichting is tot instandhouding van de soort, maar dat zwijnen er wel mogen zijn. In de gebieden in Noord-Brabant waar veel wilde zwijnen voorkomen wordt binnen die interpretatie ruimte geboden om dit met een nulschade-aanpak in te vullen. De FBE merkt dat er veel ruimte blijft voor eigen interpretatie en invulling van het beleid, waardoor betrokken partijen moeite houden om met elkaar in verbinding te komen ten aanzien van het beheer.

De FBE vraagt de provincie daarom om haar beleid ten aanzien van wilde zwijnen nader te formuleren, om daarmee iedere vorm van eigen interpretatie te voorkomen. De ruimte voor interpretatie zorgt er namelijk voor dat de ene partij het nulstandbeleid leest als: er mogen zwijnen zijn; en dat de andere partij het leest als: er mogen geen zwijnen zijn. Die discussie is fors en wordt met dit beleid niet beslecht.

Bredere inzetmogelijkheden voor de vangkooi

Daarnaast ziet de FBE / de zwijnencommissie een mogelijkheid om het beheer van wilde zwijnen verder te optimaliseren door het breder toestaan van de vangkooi. De kooi is een effectieve manier om veel dieren in één actie weg te nemen zonder voortdurende belasting door de aanwezigheid van jagers in een gebied. De vangkooi kan nu alleen ingezet worden in gebieden met een vastgesteld gebiedsplan. Om mogelijk te maken dat de kooi buiten zo'n gebied ingezet wordt, is er een aanpassing van het huidige beleid nodig. Uiteraard worden daarbij wel de nodige samenwerkingsverbanden en veiligheidsvoorschriften gehanteerd. De FBE vraagt u daarom om uw beleid hierop aan te passen.

Ondersteuningsteam

Een andere maatregel die het beheer verder kan optimaliseren is het opstarten van een ondersteuningsteam: een team van deskundige zwartwildjagers die op verzoek van de WBE, FBE of jachthouder heel gericht ondersteuning kan bieden aan de reguliere faunabeheerders. De FBE wil deze maatregel eerst verder uitwerken in een concreet voorstel en zal hier daarom in de vergadering van december pas over besluiten. In de uitwerking worden ook zaken meegenomen als de mate en hoedanigheid waarin het ondersteuningsteam ook dwingend op kan treden en welke financiële en organisatorische ondersteuning er nodig zijn om dit team professioneel in te richten.

Beschikbaar stellen van middelen en onderzoek

De FBE verzoekt de provincie om middelen beschikbaar te stellen die ten goede komen aan het beheer. Zeker in de gebieden waar pas recent wilde zwijnen voorkomen zijn de WBE's nog niet altijd goed uitgerust om een optimaal beheer te kunnen voeren. In die gevallen zou de FBE graag ondersteunen door op uitleenbasis onder andere nachtzichtkijkers beschikbaar te kunnen stellen. De FBE vertrouwt er op dat de provincie onderzoeken, die bijdragen aan kennis over effectiviteit van preventieve en actieve beheermaatregelen, daar waar mogelijk kan ondersteunen.

Verder wordt het als wenselijk gezien dat de provincie de kosten voor de verplichte trichineonderzoeken voor haar rekening neemt. Deze kosten worden nu door de jagers gedragen en worden "gecompenseerd" door de verkoop van het vlees. Kleine dieren zoals biggen vormen daardoor een directe kostenpost. Door deze kosten van jagers over te nemen wordt voorkomen dat het trichineonderzoek een actieve reductie van de stand in de weg staat.

Tenslotte vraagt de FBE u om extra in te zetten op communicatie en de inzet van alle effectieve preventieve maatregelen te stimuleren. Een actie die daaraan bij kan dragen is het goed informeren van de wegbeheerders om erop toe te zien dat (stroom)afrasteringen langs de openbare wegen en parkeerplaatsen functioneel zijn en blijven.

Samenvattend vragen wij u een vijftal zaken:

1. Formuleer uw beleid zo duidelijk dat er geen ruimte voor eigen interpretatie is.
2. Pas de eis dat een vangkooi slechts ingezet mag worden als er een vastgesteld gebiedsplan is, aan in uw beleid.
3. Stel middelen beschikbaar aan de FBE die bijdragen aan optimalisering van het beheer.
4. Neem de kosten voor de trichineonderzoeken voor uw rekening.
5. Zet u in om helder te communiceren en het treffen van preventieve maatregelen te stimuleren.

De FBE meent met deze aanbevelingen zowel de strategie als de uitvoering van het beheer van wilde zwijnen te kunnen optimaliseren. Wij zien uw reactie met vertrouwen tegemoet.

met hoogachting,

Henk Leenders
Voorzitter FBE Noord-Brabant.